

▣ XV AIEJI ▣ **WORLD CONGRESS** ★ **CONGRÈS MONDIAL**

▣ III ESTATAL ▣ **CONGRÉS DE L'EDUCADOR SOCIAL** ★ **CONGRESO DEL EDUCADOR SOCIAL**

BARCELONA - 6-9 JUNY 2001

PARLAMENT DE CLAUSURA BARCELONA 9 DE JUNY DE 2001

Gustavo Velastegui
President de l'AIEJI

AMB EL SUPORT DE:

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

*Barcelona,
la ciutat de les persones*
Ajuntament de Barcelona

Socrates

AMB EL PATROCINI DE:

La invitació en aquest congrés, el XV^è d'AIEJI, titulat Ètica i Qualitat en l'Acció Socioeducativa i celebrat a Barcelona, ens ha permès de submergir-nos en les grans preocupacions de la nostra professió, és a dir, en la recerca de respostes sobre els nostres valors actuals, els nostres nous ideals i, més endavant, sobre els nous criteris que podrien aportar un valor qualitatiu al paper de la nostra acció sobre el teixit social.

A la vegada, ens ha permès d'intercanviar opinions entre col·legues sobre la nostra funció, els nostres objectius personals i professionals, els nostres projectes, de vegades fins i tot les nostres ideologies, davant de la desigualtat i envers els ciutadans usuaris de la nostra acció.

Un gran nombre de ponents ens han presentat les seves investigacions, els seus punts de vista sobre aquest tema. Alguns d'ells ens han fet vibrar d'emoció ja que han estat suficientment intel·ligents i valents per parlar en veu alta i clara sobre veritats de la nostra realitat quotidiana, però també perquè han sabut prendre una posició clara.

És cert que hauríem de prendre un punt de partida, encara que no sigui "el senyor tothom", perquè estem involucrats en els moviments socials. Som actors amb un esperit en constant alerta per no caure en les profunditats del totalitarisme, o en el "deixar fer". El que sí sabem, amb més o menys precisió, és que estem en contra de les posicions dominant-dominat.

Som els companys o acompanyants de persones amb dificultats. No ens podem limitar a ser els testimonis privilegiats de l'existència de dues capes socials, caracteritzades per aquells que tenen mitjans de subsistència i aquells que busquen uns mitjans per a subsistir. En d'altres paraules, no ens podem limitar a observar passivament una minoria de vencedors i una majoria de vençuts.

D'una banda, l'ètica de la nostra acció social ha de consistir en acompanyar el vençut qui, per definició, es troba en una situació difícil. D'una altra, el solem reconèixer per les múltiples privacions que pateix, però també hem de tenir en compte la realitat social que pretén preservar l'ésser segons els seus orígens, com a prova que tot allò que prové de les baixes esferes ja forma part d'una organització social prèviament organitzada i definida.

El que em sembla real és que les persones, com a éssers únics i vius, han de tenir el control del seu destí. El fet d'ajudar-los a prendre consciència de les seves possibilitats en forma d'un nou començament o d'un nou projecte de vida forma part de la nostra tasca com a acompanyants envers la integració o la reintegració socials. Aquesta és una de les maneres de participar en l'ètica de l'alliberament, tal i com comentà el senyor Dussel a la primera ponència.

No ho podem afirmar amb les mateixes paraules i la mateixa facilitat que Enrique Dussel, però podem fer-hi referència per atribuir-nos noves maneres d'analitzar la vida i l'home. D'altra banda, el projecte de l'ètica de

l'alliberament dóna un sentit a la vida humana en tota la seva globalitat, i defensa de bon grat la dignitat negada de les persones oprimides o excloses.

Estic segur que molts de vosaltres provareu, en una primera aproximació, de regularitzar les situacions de crisi i de dificultats materials d'un individu o d'un grup. Aquest concepte és una de les respostes possibles a curt termini. No obstant això, podem afirmar, en termes de judici de valors, que aquest tipus de resposta és particular i egoista.

Conservar la pròpia vida, o que cadascú conservi la seva, és un deure. Evidentment, tothom ho fa de manera natural, no cal fer grans esforços. Tanmateix, mantenir aquest desig viu i dinàmic és el fet que marca la diferència amb aquelles persones que estan sempre, o en certs períodes, vegetant, encara que sigui aquesta postura la que eviti el desig de plantejar-nos qüestions morals i de tirar endavant amb projectes de vida, després d'haver fet un examen de consciència.

La nova crisi dels models socials que estem patint ha obligat a tots els professionals de l'educació social a definir la nostra posició cap a aquestes qüestions. Per tal d'evitar-ho cal trobar un significat a l'evolució de les accions socials que reapareixen amb força. Es tracta d'un fracàs o d'un èxit? Es tracta d'una "feina ben feta" o d'un treball socioeducatiu ben fet?

Parlar de deontologia, de l'ètica professional i de la qualitat de les accions educatives s'ha convertit en un fet habitual, que certament s'ha de tractar amb criteris precisos i objectius, sense oblidar-nos de les nostres responsabilitats referents a l'acompanyament educatiu individual i col·lectiu envers la societat.

Aquest congrés és internacional. Molts de vostès provenen de països llunyans, amb cultures i realitats que els són properes. Els intercanvis i els contactes que s'han fet ens demostraran, en un futur pròxim, fins a quin punt aquest congrés ha estat un èxit. ¿Podem creure, des d'avui, en l'èxit de la nostra aposta sobre el fet que els agermanaments institucionals es converteixin en una realitat i que durant els propers dies i mesos es produirà un desenvolupament de projectes comuns? Estic convençut que si ho posem en pràctica, junts construirem una aplicació adequada de "l'ètica de l'alliberament", tal i com comentà el senyor Dussel en aquest congrés.

M'agradaria comentar-los, a la meua manera, com he entès l'ètica de l'alliberament, i especialment com he viscut aquest congrés: després d'haver viatjat per nombrosos països i regions del món, de vegades per regions declarades per l'opinió i les institucions internacionals, com a regions perilloses, he tingut el plaer i l'orgull de trobar-me aquí amb persones procedents de llocs llunyans que he tingut l'ocasió de visitar i on he pogut dialogar i intercanviar experiències amb els seus habitants. Puc afirmar sense reticències que en aquests llocs he après d'altres formes d'acció educativa, i en fer-ho públic, actuo d'acord amb els meus principis ètics, que em

permeten de reconèixer els valors dels altres, sigui quina sigui la seva situació social o econòmica.

M'agradaria gaudir de la seva atenció en aquests moments, ja que no podria concloure aquest congrés sense dedicar uns minuts a tots els nens que m'he trobat. Uns nens que representen la nova generació de la societat.

He afirmat que l'ètica d'un treballador social, d'un educador social, també es troba en el fet de prendre posició a l'hora de denunciar i explicar a l'opinió pública la situació dels nens, del seu estil de vida i de les seves esperances envers la societat dels adults, ja que en qualsevol situació de crisi que he viscut, ja sigui una guerra, una situació de pobresa o una catàstrofe natural, els nens són sempre les majors víctimes.

Els nens són, per definició, els més febles físicament i sempre són els primers a pagar les conseqüències de les malalties o de la fam. Són molt vulnerables emocionalment parlant, ja que els és impossible d'entendre el perquè se'ls obliga a abandonar casa seva, perquè els seus veïns es converteixen en els seus enemics, perquè de sobte han de viure en camps, al bosc, en barraques situades al costat d'abocadors o en camps de refugiats. Pateixen les conseqüències com a víctimes innocents dels desequilibris socials i polítics.

Malgrat tot, llevat que pateixin alguna malaltia greu, sempre mostren una energia pura, una alegria cap a la vida, fins i tot en els pitjors moments de les seves vides.

Aquesta és una realitat que he viscut en treballar amb els nens de la guerra, els nens soldats, els nens del carrer... Uns fets que hauríem de denunciar per tal d'evitar que es converteixin en els objectius vulnerables de les polítiques i de les lluites de poder dels adults.

Hi ha nens a tots els racons del món, i és més fàcil trobar-los a ells que als adults. La seva alegria cap a la vida és molt més forta que aquells que viuen. Així, doncs, per concloure m'agradaria demanar a tothom que sigui més receptiu i que cada vegada que mirem un nen ens preguntem: "Com és possible que, al somriure d'un nen, hi puguem veure les desgràcies del món?" Si eludim aquesta pregunta, estarem eludint prendre consciència del fet que tenim una ètica.

Moltes gràcies.

Gustavo VELASTEGUI
President de l'AIEJI

Aquest projecte s'ha dut a terme amb el recolzament de la Comunitat Europea.

El contingut d'aquest projecte no reflecteix necessàriament les opinions de la Comunitat Europea, ni implica cap responsabilitat per part seva.